

2. Access to Justice: Practice Note. 09.03.2004. United Nations Development Programme. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/publications/Justice_PN_En.pdf/
3. Community Justice Centre. URL: <https://www.cjc.org.sg/about/who-we-are>.
4. Community Justice Centres Act 1983 No 127/ URL: <https://legislation.nsw.gov.au/view/whole/html/inforce/current/act-1983-127>.
5. Community Justice Centre. URL: <https://www.cjc.justice.nsw.gov.au>.
6. Громадський центр правосуддя. URL: <https://www.gcp.org.ua>

Волкова Наталія Василівна,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ВИМОГ, ЗА ЯКИМИ МОЖЕ БУТИ ВИДАНИЙ СУДОВИЙ НАКАЗ У СПРАВАХ ПРО СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ НА УТРИМАННЯ ДИТИНИ

Всі часи розвитку права та прагненням наближенням цивільного судочинства до європейських стандартів, виникала необхідність пошуку ефективного та швидкого інструменту судового захисту, оптимізації судового процесу і звільнення від дотримання зайвих для нього формальностей при розгляді нескладних, безспірних справ, а в кінцевому рахунку - спрощених форм розгляду справ. В даний час наказне провадження є ефективним способом захисту у справах про стягнення аліментів на утримання дитини, однак існують певні законодавчі неузгодження в наслідок чого виникає різна судова практика.

В цивільному судочинстві в порядку наказного провадження можуть розглядатись вимоги про стягнення аліментів на утримання дитини, що не пов'язані з вимогою про встановлення або оспорування батьківства та залученням інших заінтересованих осіб (п.п.4.5. ч.1 ст. 161 ЦПК України) [1]. Також, необхідно зауважити, що законодавець чітко визначає розмір аліментів, який можливо стягнути за судовим наказом.

Аналізуючи норми цивільного процесуального, сімейного законодавства та судову практику щодо розгляду справ про стягнення

аліментів у порядку наказного провадження, необхідно зазначити, що право на звернення з вимогою про стягнення аліментів у порядку наказного провадження можливо тільки відносно дитини, яка не досягла неповноліття.

В той же час слід звернути увагу, що в літературі з сімейного права ведуться певні дискусії цього приводу. Одні науковці зазначають про неможливість розгляду справ про стягнення аліментів на утримання повнолітніх дітей у порядку наказного провадження, посилаючись на те, що «...в законодавстві не передбачено прожиткового мінімуму для дитини, яка досягла 18 років, а по-друге, такі аліменти присуджуються, зазвичай, у твердій грошовій сумі, тому суд повинен з'ясувати матеріальне становище боржника, а це свідчить про наявність спору про право» [2, с. 90].

З цього приводу Г. В. Чурпіта критикуючи такий підхід науковців звертає увагу на те, що «...відповідно до частин 2, 3 ст. 1 Закону України «Про прожитковий мінімум» діти, які досягли 18 років, належать до категорії працездатних осіб, для яких законом регламентовано певний розмір прожиткового мінімуму для відповідної демографічної групи населення». Далі науковець наголошує, що «...розгляд справ про визначення розміру аліментів у твердій грошовій сумі відповідно до ч. 1 ст. 184 СК України здійснюється судом в порядку окремого провадження, що, навпаки, підтверджує відсутність, а не наявність спору про право» [3, с.302].

Однак, таке твердження не відповідає нормам цивільного процесуального законодавства, оскільки такі справи розглядаються або в порядку позовного провадження (загального або спрощеного) якщо наявний спір про право або в порядку наказного провадження відповідно до п.5 ч. 1 ст. 161 ЦПК України.

Необхідно звернути увагу, що законодавець у ч. 5 ст. 183, ч.3 ст. 184 СК України [4] та у п.п. 4,5 .1 ст. 161 ЦПК України передбачає стягнення аліментів на утримання дитини. Відповідно до ч. 1 ст.6 СК України статус дитини займає особа, якій не виконалось вісімнадцять років, тобто неповнолітня особа. Також

законодавець передбачає обов'язок батьків утримувати своїх «повнолітніх дочку, сина», а не «повнолітню дитину» (Розділі III, Глави 16 СК України), що підтверджує, про неможливість стягнення аліментів на повнолітніх дочку, сина у наказному провадженні. А у випадку пред'явлення такої заяви до суду, то суд повинен керуватись п. 3 ч. 1 ст. 165 ЦПК України та відмовити у видачі судового наказу про стягнення аліментів на повнолітніх дочку, сина, оскільки така вимога не відповідає ст. 161 ЦПК України.

Таким чином, здійснивши аналіз вище наведених норм законодавства необхідно визначити певні вимоги, за якими можливо видати судовий наказ у справах про стягнення аліментів на утримання дитини у цивільному судочинстві. До таких вимог варто віднести : вимогу про стягнення аліментів можливо заявляти тільки щодо не повнолітніх осіб; законодавством визначено чіткий розмір аліментів, який підлягає стягненню; безспірність справ, що передбачає відсутність вимог про встановлення, оспорювання батьківства (материнства) та інших заінтересованих осіб.

Список використаної літератури:

1. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV (В редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017, ВВР, 2017, № 48, ст.436). База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
2. Кройтор В. А. Особливості порядку стягнення аліментів на неповнолітніх дітей. *Університетські наукові записки*. 2013. № 1 (45). С. 86–93.
3. Чурпіта Г. В. Концептуальні засади захисту сімейних прав та інтересів у порядку непозовного цивільного судочинства : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2016. 479 с.
4. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 року № 2947-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21-22. Ст.135.